

a sistemelor fonologice ale limbilor slave), p. 75—113], urmărește caracterizarea sistemului fonologic, al limbilor (și al dialectelor) slave în raport de numărul posibilităților prozodice de care dispun. Pentru aceasta, autorul încadrează limbile și dialectele slave în cele șapte grupe posibile, obținute din combinarea celor trei factori prozodici (locul accentului, cantitatea și politonia), care pot juca un rol de diferențiere, și anume¹:

grupa	locul accentului	cantitatea	politonia
I	—	—	—
II	+	—	—
III	—	+	—
IV	+	+	—
V	—	—	+
VI	—	+	+
VII	+	+	+

În prima grupă se cuprinde o mare arie cu centrul în Polonia și alta mai mică în Macedonia apuseană; în a doua: limbile slave de răsărit, cașuba de nord, majoritatea dialectelor bulgare și macedonene, o serie de graiuri sîrbocroate de sud-est și nord-vest; în a treia: majoritatea dialectelor cehe și slovace și câteva graiuri sîrbocroate și slovene; în a patra: o serie de graiuri slovene și sîrbocroate, precum și unele graiuri din Macedonia și Bulgaria care prezintă cantități secundare; în a cincea: un singur grai sloven, în a șasea: un grai kajkavian și alte câteva slave, iar în a șaptea: o serie de graiuri sîrbocroate și câteva graiuri slovene.

Analizînd materialul oferit de fiecare grup în parte, autorul ajunge la o serie de concluzii instructive cum sînt: răspîndirea mai mare a sistemelor prozodice mai simple, utilizarea în primul rînd a accentului ca factor de diferențiere și abia în al doilea rînd a cantității și politoniei, dependența numărului de posibilități prozodice de numărul elementelor prozodice (și de cel al silabelor în cuvînt) de care dispune graiul dat, tendința simplificării sistemelor prozodice și a strămutării accentului de la sfîrșitul cuvîntului spre începutul lui etc.

În referatul *Природа африката српскохрватског језика* [Natura africatelor limbii sîrbocroate, p. 161—183], A. Peco expune rezultatele cercetărilor sale experimentale asupra africatelor *h*, *h*, *ч* — *у* și *у* din limba sîrbocroată, efectuate cu ajutorul palatogramelor, kimografului, oscilografului și magnetofonului. Aceste rezultate vin să confirme părerea lingviștilor care le-au considerat sunete contopite (sliveni) și, prin urmare, s-o infirme pe a celor ce le-au considerat compuse. A. Peco a reușit să obțină prin desfășurarea inversă a benzii de magnetofon *шмо, ашдох, ашук, ашаст* în locul cuvintelor *очи, хожа, кућа, цаца*, dar în locul grupelor *шм, см* etc. din cuvinte ca *заимо, доста* nu a obținut *ч* și respectiv *у* ci grupele *миу, шт*. De notat că prin același procedeu, africata (dz) — perechea sonoră (regională) a africatei surde *у* nu s-a auzit *Zd*, ci tot *ζ* (dz).

Două din referatele pentru Congresul de la Sofia tratează probleme esențiale de istoria limbii. Astfel, M. Pavlović, ne dă un tablou de ansamblu al dezvoltării istorice a limbii sîrbocroate în articolul *Услови развјатка и периодизација историје српскохрватског језика* [Condițiile dezvoltării și periodizarea istoriei limbii sîrbocroate² p. 49—63], insistînd asupra rolului substratului (mai ales romanic) și al condițiilor mixoglotice în desfășurarea unor procese ale limbii sîrbocroate, în timp ce M. Pešikan, în articolul *О реконструкцији старословенског фонолошког система* [Despre reconstruirea sistemului fonologic al limbii slave vechi, p. 153—160], se pronunță pentru existența sunetului «j» ca fonem independent, caracterul monoftongic și monofonematic al nazalelor, valoarea fonematică a lui *ч*, *л*, *н* etc. Autorul consideră că abaterile în sistemul ortografic de la sistemul fonologic ideal se pot explica pe baza tradiției scrierii grecești și a influenței simțului acestei limbi, din conștiința întemeietorului alfabetului glagolitic, în reprezentarea lui despre sistemul fonetic al slavei vechi.

Dintre celelalte articole publicate în volum, probleme de istoria limbii tratează următoarele trei: R. Kolaric, *Problem jezikovnih srećanj v razvoju slovenskega jezika* [Problema contactelor lingvistice în istoria limbii slovene, p. 65—73], V. Pič, *Jezik Kirila Pejčinovića и његово стилско, уметничко ангажовање* [Limba lui Kiril Pejčinović și angajarea lui

¹ Semnul + arată care anume dintre elementele amintite sînt folosite ca factori de diferențiere în fiecare grup în parte.

² Această lucrare apare în programul citat sub titlul: *Историјска периодизација фонолошког и граматичког система у српскохрватском језику*. [Periodizarea istorică a sistemului fonologic și gramatical din limba sîrbocroată].